

Keskoolide Eesti meistrivõistluste juhend

2024/2025

I Mõisted

Peakohtunik on Peakohtunike kotta kuuluv kohtunik, kes vastutab antud turniiril kohtunike määramise, hindamiskvaliteedi ja väitlusteemade sisulise tõlgenduse eest.

Turniiridirektor haldab turniiri süsteemi; määrab, millised võistkonnad omavahel kohtuvad, mis poolel väitlevad ning koondab tulemusi.

Etapp on üks meistrivõistluste sarja võistlus, mis koosneb eelvoorudest ning I ja II etapi puhul ka etapi finaalsoorudest.

Kohtunik hindab väitlust, otsustab võitja, määrab individuaalsed kõnelejpunktid väitlejatele ning annab väitluse järel tagasisidet.

Voor on üks väitlus väitlusturniiril. Eelvoorudes väitlevad kõik võistkonnad paralleelselt erinevates ruumides. Finaalsoorudesse pääseb paremusjärjestuse alusel vastav arv võistkondi.

Improvoor on väitlusvoor, mis toimub erinevalt teistest voorudest varasemalt ette teatamata teemal. Väitlusteema tehakse teatavaks enne väitlust ning võistkondadele antakse teatud aeg väitluseks kohapeal ettevalmistamiseks.

Aasta finaalsoorud on meistrivõistluste sarja lõpus toimuvad finaalsoorud, kuhu pääsevad kolme etapi koondparemusjärjestuse alusel kaheksa parimat võistkonda, kelle hulgast selgub Eesti keskkoolide meister väitluses.

II Üldreeglid

1. Eesti Väitlusseltsi poolt korraldatavad keskkoolide meistrivõistlused (edaspidi KKEMV) koosnevad kolmest etapist ning aasta finaalvoorudest.
2. Turniirid toimuvad Keskkoolide väitlusformaadis vastavalt Keskkoolide väitlusformaadi reeglitele, mis on avalikud Eesti Väitlusseltsi kodulehel. Erandina on aasta finaalvoorudes kõnede pikkused 8 minutit, lõpukõned 4 minutit.
3. Keskkoolide Eesti meistrivõistlustel väideldakse eraldi arvestustes eesti keeles ja vene keeles.
4. KKEMV sihtrühmaks on üldhariduskoolides ja põhikooli baasil komplekteeritud ning gümnaasiumiga võrdväärtsetes kutseõppeasutustes õppivad kuni 24-aastased (kaasa arvatud) õpilased, kes ei ole olümpiaadisüsteemi võistluste toimumise õppeaastal immatrikuleeritud kõrgkoolide üliõpilasena. Üritus on avatud ka põhikooli õpilastele.
5. Kõikidel turniiridel on viis eelvoor, millest vähemalt üks on improvoor. Kui kõik eelvoorud on improvoorud, võib turniiril olla neli eelvoor.
6. Kolmandal etapil on ainult eelvoorud. Esimesel ja teisel etapil toimuvad finaalvoorud järgnevalt:
 - 6.1. Kui turniirist võtab osa alla 6 võistkonna, etappi ei toimu;
 - 6.2. Kui turniirist võtab osa 6-7 võistkonda, toimub ainult finaal, kuhu murravad kaks parimat võistkonda;
 - 6.3. Kui turniirist võtab osa 8-23 võistkonda, toimuvad peale finaalide ka poolfinaalid, kuhu murravad neli parimat võistkonda;
 - 6.4. Kui turniirist võtab osa vähemalt 24 võistkonda, toimuvad lisaks finaalile ja poolfinaalidele ka veerandfinaalid, kuhu murravad kaheksa parimat võistkonda.
7. Eesti keel teise keelena (EKTK) arvestus kohaldub võistkondadele, kelle liikmete kodune keel ei ole eesti keel. Kõik võistkonna liikmed peavad kvalifitseeruma EKTK arvestusse.
8. Juhendis reguleerimata otsused tehakse ausa mängu põhimõtteid järgides.

III Väitlusteemad

9. Keskkoolide meistrivõistluste turniiride teemad ja peakohtunikud valib Peakohtunike Koda.
10. Väitlusteema valimisel peetakse silmas järgmisi kriteeriume:
 - 10.1. jõukohasus;
 - 10.2. tasakaal;
 - 10.3. hariduslik väärtus;
 - 10.4. ettevalmistamiseks piisava sisulise ja kättesaadava info olemasolu;
 - 10.5. võimalus süvitsi väidelda;
 - 10.6. teemade aktuaalsus.
11. Väitlusteemade tasakaalu kriteeriumid:
 - 11.1. mõlemal poolel leiduvad olulised argumendid;
 - 11.2. jaataval ja eitaval poolel on võrdne võimalus argumentidega võita;
 - 11.3. faktid ja väärtused ei ole selgelt ühe osapoole kasuks või kahjuks.
12. Vastavalt väitlusvoorule jätab Koda õiguse otsustada, millised kriteeriumid on prioriseeritud.
13. Väitlejatel ei ole lubatud improteemadel kaasust ette valmistades kasutada välist abi. Teema tõlgendamist puudutavates küsimustes tuleb pöörduda etapi peakohtuniku poole.

IV Võistkonnad

14. Ühe võistkonna koosseisus on kolm liiget. Aasta jooksul võib ühes võistkonnas osaleda vajadusel neli liiget. Juhul, kui meistrivõistluste sarja lõppjärjestuses tuleb auhinnalisele kohale võistkond, kuhu on meistrivõistluste etappide jooksul kokku kuulunud neli väitlejat, saavad hooaja parimate tunnustamisel ära märgitud kõik neli väitlejat eeldusel, et igaüks neist on väidelnud vähemalt ühel etapil kõikides voorudes.
15. Neljaliikmelisena etapile tulnud võistkond ei saa punkte aastaarvestusse ega antud etapil pääseda finaalsoorudesse.

16. Kui võistkond osaleb mõnes voorus kaheliikmelisena, ei lähe selle vooru tulemused aastaarvestusse. Sama võistkonna teiste voorude tulemused loevad nagu tavaliselt. Kaheliikmelisena väidelnud tiim saab etapil pääseda finaalvoorudesse, kui enamik eelvoore väideldi kolmekesi, finaalvoorudes väideldakse kolmekesi ja eelvoorudes kahekesi väitlemiseks oli mõjuv ja vältimatu põhjus. Põhjuse mõjuvuse ja vältimatuse üle otsustavad etapi peakohtunik, Peakohtunike koja juht ja EVSi esindaja koos, lähtudes ausa mängu põhimõtetest.
17. Kui võistkonnaliikmel on mõjuv ja vältimatu põhjus mõnest eelvoorust puudumiseks, võib võistkond kahekesi väitlemise asemel kasutada asendusliiget. Põhjuse mõjuvuse ja vältimatuse üle otsustavad etapi peakohtunik, Peakohtunike koja juht ja EVSi esindaja koos, lähtudes ausa mängu põhimõtetest. Asendusliige ei loe aastaarvestuses nelja liikme reegli hulka, tohib väidelda maksimaalselt kaks vooru, ei tohi olla ühegi teise samal turniiril väitleva võistkonna liige ning üks võistkond võib ühe etapi jooksul kasutada maksimaalselt ühte asendusliiget.
18. Etapi või aasta finaalvoorudes kaheliikmelise võistkonnana osaleda ei saa. Aasta finaalvoorudes osalemiseks võib leida uue lisaliikme, kes ei tohi olla mõnest aasta finaalvoorudesse murdnud tiimist. Sellisel juhul lisaliige võidu korral meistritiitlit ei saa. Kui lisaliige on inimene, kes on eelnevatel etappidel antud tiimi koosseisus neljanda liikmena juba väidelnud, saab ta võidu korral ka meistritiitli. Lisaliikme kaasamine on lubatud ka finaalvoorude vahel.
19. Kui võistkond otsustab oma koosseisu muuta etapi käigus, tuleb sellest enne vooru algust teavitada turniiridirektorit vabas vormis kirjutatud avalduse näol.
20. Improvooru ettevalmistuses saavad osaleda vaid need kolm võistkonnaliiget, kes improvoorus väitlema hakkavad.
21. Kui kõneleja peaks tegema ühe väitluse jooksul kaks kõnet (v.a lõpukõne), läheb individuaalsesse arvestusse väitleja üks kõne. Väitleja peab enne väitlust kohtunikule ütleva, milline tema kõnedest arvesse läheb.
22. Võistkond peab aastaarvestuses punktide saamiseks ja finaalvoorudesse pääsemiseks osalema kõigis turniiri eelvoorudes.

V Paaritamine

23. Eelvoorudes järjestatakse võistkonnad lähtudes:
 - 23.1. võitudest;
 - 23.2. summaarsetest kõnelejapunktidest;
 - 23.3. kõrge-madal (*high-low*) summaarsetest kõnelejapunktidest.

24. Eelvoorudes järjestatakse kõnelejad individuaalselt lähtudes:
 - 24.1. kõnelejapunktidest;
 - 24.2. kõrge-madal (*high-low*) punktidest.

25. Esimeses voorus loositakse võistkonnad paaridesse juhuslikult.

26. Alates teisest voorust paaritatakse võistkonnad rühmasisesse kõrge–madal paarituse süsteemi (*high-low in brackets*) kasutades, s.t sama punktide arvuga võistkonnad moodustavad rühma, kus jooksvas paremusjärjestuses pärast esimest vooru 1. kohal olev võistkond läheb kokku viimasel kohal oleva võistkonnaga, 2. koht eelviimasel kohal oleva võistkonnaga jne. Teises voorus väitlevad kõik tiimid vastaspoolt võrreldes esimese vooruga, vajadusel korrigeeritakse kõrge-madal paaritust. Ülejäänud eelvoorude pooled loositakse, seega võib juhtuda, et võistkond peab nt kaks korda järjest jaatama või vastupidi.

27. Võistkonnad peavad turniiri lõpuks saama ettevalmistatud teemat väidelda nii eitavalt kui jaatavalt poolt.

28. Eelvoorudes ei pea ükski võistkond väitlema kaks korda sama võistkonna vastu sama poolt. Vajadusel korrigeeritakse moodustatud paare.

29. Esimeses eelvooruses ei pea väitlema oma kooli võistkonna vastu, edaspidi seda enam välistada ei saa. Vajadusel korrigeeritakse moodustatud paare. Turniiridirektoril on õigus siinkohal teha põhjendatud erandeid.

30. Paaritu võistkondade arvu korral jääb igas voorus üks võistkond puhkama. Ükski võistkond ei saa turniiri jooksul puhata kaks korda. Esimeses voorus puhkama jääv võistkond otsustatakse loosi alusel. Järgmistes eelvoorudes jääb puhkama jooksva edetabeli kõige nõrgem võistkond, kes ei ole veel puhanud. Puhkama jäänud võistkond saab puhatud vooru tulemuseks kirja võidu ja selle võistkonna väitlejad saavad puhatud vooru eest enda keskmised kõnelejapunktid antud turniiril. Võimalusel moodustatakse võistkonna puhkama jätmise asemel kohtunikest või

korraldajatest *dummy* võistkond. *Dummy* võistkonna vastu väideldes saab võistkond vooru tulemuseks kirja võidu ja kõnelejad saavad vooru eest kohtuniku poolt määratud kõnelejapunktid.

31. Veerandfinaalides pannakse omavahel kokku eelvoorude järel 1. ja 8., 4. ja 5. (I poolfinaal), 2. ja 7. ning 3. ja 6. (II poolfinaal) koha saanud võistkonnad. Poolfinaalides kohtuvad vastavate veerandfinaalide võitjad. Finaalis kohtuvad poolfinaalide võitjad. EKTK arvestuses võistlevad võidu nimel turniiri finaalis arvestuse 1. ja 2. võistkond.
32. Finaalvoorudes otsustatakse poolte valik vastavalt mündiviskele. Mündiviske võitnud võistkond jaatab teemat. Kui võistkonnad on turniiril juba samal teemal kohtunud, väideldakse vastaspooltel.

VI Lõplik paremusjärjestus

33. Aastaarvestuses saavad võistkonnad punkte vastavalt etapi eelvoorudes kogutud võitude arvule. Iga võidu eest saab meeskond ühe punkti. Maksimaalselt on võistkonnal võimalik ühelt etapilt teenida kaheksa punkti aastaarvestusse.
34. Kui aasta lõpus on kahe võistkonna punktid võrdsed, saavutab kõrgema koha see võistkond, kellel on summaarselt rohkem kõnelejapunkte. Kolmanda kriteeriumina arvestatakse, millise võistkonna koosseisus on paremustabelis kõrgema koha saanud kõneleja.
35. Eesti meister väitluses selgub aasta finaalvoorudes. Aasta finaalvoorude veerandfinaalidesse pääsevad kolme etapi koondarvestuse kaheksa parimat võistkonda, neist neli parimat pääsevad poolfinaalidesse ja kaks parimat väitlevad finaalis, kus selgub Eesti meister. Poolte valik aasta finaalvoorudes otsustatakse samal viisil nagu etapi finaalvoorudes.
36. Eesti meister väitluses EKTK arvestuses selgub meistrivõistluste turniirisarja EKTK finaalis. Turniirisarja EKTK arvestuses toimuvatesse finaalidesse pääsevad neli parimat võistkonda. Kui võistkond jõuab finaalvoorudesse nii üld- kui ka EKTK arvestuses, võib võistkond valida, kummas arvestuses osaleb.

37. Veerandfinaalides kohtuvad omavahel võistkondlike punktide alusel 1. ja 8. (I veerandfinaal), 4. ja 5. (II veerandfinaal), 3. ja 6. (III veerandfinaal) ning 2. ja 7. (IV veerandfinaal) koha saanud võistkonnad.
38. Poolfinaalides kohtuvad omavahel I ja II veerandfinaali ning III ja IV veerandfinaali võitjad. Veerand- ja poolfinaalides kaotajate omavaheline paremusjärjestus otsustatakse eelvoorude tulemuste põhjal. EKTK arvestuses kohtuvad omavahel võistkondlike punktide alusel 1. ja 4. (I poolfinaal), 2. ja 3. (II poolfinaal) koha saanud võistkonnad.
39. Põhikoolide õpilased osalevad meistrivõistluste sarjas keskkoolide õpilastega võrdsel alusel. Eesti meistriks on võimalik saada ka põhikooli võistkonnal. Keskkoolidele eraldiseisvat arvestust ei koostata ei võistkondlikus ega kõnelejate arvestuses.
40. Meistrivõistluste kõnelejate paremusjärjestus mõlemas arvestuses määratakse järgmiselt. Kõikide väitleja poolt aasta jooksul eelvoorudes saadud kõnelejäpunktide hulgast arvatakse maha kahe parima ja kahe halvima vooru tulemused ning paremusjärjestus selgub ülejäänud voorude tulemuste aritmeetilise keskmise põhjal. Kui nimetatud keskmised on võrdsed, saavutab kõrgema koha see, kelle tulemuste standardhälve pärast kahe parima ja kahe halvima vooru maha arvamist on väiksem. Standardhälvete viigi korral saab kõrgema koha väitleja, kelle võistkonna (võistkondade) saavutatud keskmine punktide arv etapi kohta on kõrgem. Aastaarvestuses osalemiseks peab väitleja osalema vähemalt kahel etapil kõikides eelvoorudes.
41. Koolide arvestuses liidetakse kokku kõigi samast koolist pärit võistkondade saavutatud punktid. Segavõistkondade puhul saab iga kool sama suure osakaalu võistkonna punktidest, nagu on kooli õpilaste osakaal võistkonnas. Nimetatud osakaalusid hinnatakse iga vooru kaupa eraldi. Kaheliikmelised võistkonnad ei saa tuua kooli(de)le rohkem punkte, kui $\frac{2}{3}$ igas voorus.

VII Kohtunikutöö

42. Kohtunik annab turniirile registreerudes teada, millistele võistkondadele ta ei saa kohtunikuks olla (nt tema enda treenitavad võistkonnad; võistkonnad, kus väitlevad ta sõbrad/sugulased jne).

43. Kohtunik jälgib väitlust tähelepanelikult ning teeb seejärel iseseisvalt otsuse. Kui väitlust hindab paneel, tehakse otsus konsulteeriva hindamise (*conferral judging*) põhimõtteid järgides.
44. Kohtunik lähtub otsuse tegemisel toimunud väitlusest, jättes kõrvale isiklikud, soolised, etnilised, rassilised, ealised jms eelistused väitlejate osas. Nimetatud eelistest lähtumine on aluseks apellatsioonile ja võib viia kohtuniku kõrvaldamiseni turniirilt.
45. Kohtunik täidab väitluse põhjal kohtunikulehe. Pärast otsuse tegemist toimetab kohtunik esimese asjana kohtunikulehe turniiridirektorini.
46. Alles pärast kohtunikulehe turniiridirektorini toimetamist ütleb kohtunik oma otsuse ka võistkondadele. Kohtunik on kohustatud oma otsust väitlejatele lühidalt ja selgelt põhjendama ning väitlejatele tagasisidet andma.
47. Kui kohtunike paneeli otsus on üksmeelne või kui üks kaaskohtunikest otsustab teisiti, annab tagasiside pärast otsuste tegemist ja põhjuste arutamist paneelijuht. Kui paneelijuhi otsus erineb kaaskohtunike omast, annab tagasiside võistkondadele üks kaaskohtunikest. Kõik kohtunikud paneelis on kohustatud olema valmis andma tagasisidet ja oma otsust põhjendama.
48. Viimases eelvoorus võib peakohtunik kuulutada osad või kõik ruumid kinniseks, see tähendab, et kohtunikud väitluse järel otsust väitlejatele teatavaks ei tee ning tagasisidet ei anna. Juhul, kui osades või kõigis ruumides on hindamine kinnine, peab paneelijuht olema valmis väitlejatele tagasisidet andma pärast veerandfinaalidesse pääsenud võistkondade teatavaks tegemist.
49. Voorude hindamisel lähtuvad kohtunikud individuaalsete kõnelejapunktide määramisel Peakohtunike Koja poolt kinnitatud kõnelejapunktide skaalast ja hindamisjuhendist.
50. Kohtunikud annavad kõnelejapunkte absoluutskaalal, st võttes arvesse mitte turniiri, vaid Eesti väitlejate keskmist taset. Kõnelejapunkte antakse igale väitlejale individuaalselt vahemikus 60-80 punkti, keskmine kõnelejapunktide summa on 70 punkti.

51. Väitluse kommenteerimise ja kõnelejatele isikliku tagasiside andmise juures tuleb kinni pidada turniiri ajakavas sätestatud kellaaegadest. Hea kohtunik vastab väitlejate küsimustele ka siis, kui viimased tulevad neid esitama voorude vaheliste pauside ajal.

VIII Apellatsioonid

52. Meistrivõistluste kohta käivaid apellatsioone lahendab Peakohtunike Koda. Etapiseseid apellatsioone lahendab etapi peakohtunik.
53. Sisulised apellatsioonid tuleb esitada enne järgmise vooru algust turniiri peakohtunikule. Enne apellatsiooni esitamist palume kindlasti suhelda oma juhendajaga.
54. Sisulise apellatsiooni korral kuulab peakohtunik ära apellandi, kohtuniku(d), oponendid, vajadusel ajamõõtja ning teeb seejärel oma otsuse - peakohtunikul on *de iure* õigus kohtuniku otsus ümber muuta, *de facto* on see problemaatilisem, sest keegi peale ruumis viibinud ja väitlust kuulanud kohtuniku pole pädev kõnealuse väitluse üle otsustamiseks. Samas on peakohtunikul õigus teha kohtunikule, kelle otsus apelleeritakse, noomitus ning arvestada apellatsioonijuhtu tema määramisel järgmistesse voorudesse.
55. Tehniline apellatsioon (vale punktiarvestus, viga turniiri süsteemis vms) tuleb esimesel võimalusel esitada suuliselt turniiridirektorile, kes teeb võimaluste piires kõik ette tulnud vea korrigeerimiseks.
56. Tõestusmaterjali võltsimine, juhul kui see leiab 48 tunni jooksul pärast väitlust piisavalt tõendamist, võib tuua kaasa võistkonna diskvalifitseerimise turniirilt.

IX Turniirikorraldus

57. Meistrivõistluste etapi toimumise kohast ja teemast teatavad korraldajad ette vähemalt kolm nädalat.
58. Turniiri avamisel viibimine on kohustuslik kõikidele osalejatele.

59. Turniiri korraldajad on turniiri avamisel kohustatud kõiki turniiril osalejaid viima kurssi turniiri reeglitega ja koolimaja sisekorraeeskirjadega.
60. Kõik osalejad kasutavad koolimaja ja selle sisustust heaperemehelikult. Koolimaja ja/või selle inventari süülise kahjustamise korral on Eesti Väitlusseltsil õigus kahju selle tekitajalt või tema vanematelt sisse nõuda.
61. Kõikides käesolevas juhendis reguleerimata küsimustes (sh alkoholi- jm küsimused) lähtume Eesti seadusandlusest. Seaduse vastu eksimine tähendab automaatselt ka korraldusreeglite vastu eksimist.
62. Osalejatel ei ole lubatud osaleda turniiril haigussümptomite esinemisel.
63. Korraldusreeglite rikkumise korral on turniiri korraldajatel õigus rikkuja turniirilt kõrvaldada.
64. Turniiri korraldajad tagavad nõuetekohaselt komplekteeritud esmaabikarbi olemasolu kõikidel keskkoolide Eesti meistrivõistluste etappidel.
65. Turniiri korraldaja viib end kurssi koolimaja evakuatsiooniplaaniga ning hoolitseb selle eest, et tulekahju vms kriisiolukorra puhul on võimalik kõik majasviibijad ohutult hoonest välja viia.
66. Meistrivõistluste etappide tulemused ja meistrivõistluste seisu panevad korraldajad Eesti Väitlusseltsi koduleheküljele üles ühe nädala jooksul pärast etapi toimumist.

X Vastutavad isikud

67. Keskkoolide Eesti meistrivõistluste Žürii koosneb Peakohtunike Koja liikmetest, kelle koosseisu kuuluvad:

Anastassia Serbina
Andreas Põšnograjev
Ellinor Sutt
Helen Haamer
Ilja Freiberg

James Paul Arney
Klim Klimenko
Kristin Parts
Markus Laanoja
Martin Küüsmaa
Margaret Oll
Maxim Borodin
Triin Toimetaja
Triinu Jõgi
Vladislav Konstantinov

68. Igale etapile ja aasta finaalvoorudesse valib Peakohtunike Koda enda seast peakohtuniku.
69. Keskkoolide Eesti meistrivõistluste ametlik korraldaja on Eesti Väitlusselts.
70. Keskkoolide Eesti meistrivõistluste peakorraldaja on Eesti Väitlusseltsi võistlusväitluse suuna juht Saara Sasi (saara@argument.ee).